

Innst. S. nr. 202

(2000-2001)

Innstilling fra justiskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal om endringer i finansavtaleloven om innføring av opplysningsplikt for bankene om forventede årlige gebyrutgifter

Dokument nr. 8:48 (2000-2001)

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentant Øystein Djupedal har den 1. februar 2001 fremsatt følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen snarest legge fram forslag til endring av finansavtaleloven slik at denne forplikter finansinstitusjonene om skriftlig å legge fram for kunden forventet gjennomsnittlig årlig gebyrnivå før inngåelse av kontoavtale, samt i markedsføring og kundeinformasjon."

I begrunnelsen for forslaget vises det bl.a. til at mens konkurranse i bankmarkedet og andre forhold har bidratt til redusert rentemargin, har bankgebyrene vist en sterk økning for de aller fleste tjenester. Dette skjer på tross av at en rekke forhold skulle tale for reduserte priser på banktjenester. Mye tyder på at kompliserte prisstrukturer gjør det vanskelig for forbrukerne å sammenligne priser på banktjenestene mellom ulike leverandører.

En ordning der bankene pålegges å opplyse kundene om forventede årlige gebyrer for en nærmere definert gjennomsnittskunde, i markedsføring, kundeinformasjon og ved kontraktsinngåelse, vil gi forbrukerne en enkel størrelse å forholde seg til i sammenligningen av tilbud fra ulike banker. En slik ordning skal ikke være til hinder for at bankene også oppgir gebyrkostnader som er tilpasset den enkelte kundes bruk av banktjenester.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, Astrid Marie Nistad, Jan Petter Rasmussen og Ane Sofie Tømmerås, fra Kristelig Folkeparti, Finn Kristian Marthinsen og Åse

Wisløff Nilssen, fra Høyre, lederen Kristin Krohn Devold og Bjørn Hernæs, fra Fremskrittspartiet, Jan Simonsen, fra Senterpartiet, Tor Nymo, og representanten Jørn L. Stang, viser til at ved innføringen av lov av 25. juni 1999 nr. 46 om finansavtaler og finansoppdrag, ble bankene pålagt en ny og omfattende opplysningsplikt om alle kostnader og forhold rundt bankens tilbud om tjenester. Det har ført til at særlig forbrukerkundene er i en mye bedre stilling enn tidligere. Forbrukerkunder skal få skriftlig informasjon om alle kostnader knyttet til tjenestene før det inngås noen avtale med banken om å opprette konto eller andre tilbud. Denne opplysningsplikten gjelder selvfølgelig også størrelsen på alle gebyrer. Opplysningsplikten gjelder ikke bare ved kontakt med den enkelte kunde, men også i generell informasjon i form av brosjyrer og reklame.

Komiteen har forelagt Dokument nr. 8:48 (2000-2001) for justisministeren som har avgitt uttalelse i brev til komiteen av 5. februar 2001, jf. vedlegg.

Komiteen viser som forslagsstilleren til at til størrelsen på gebyrene øker for de fleste tjenester hos de fleste bankene og finansinstitusjonene. Fordi det er så mange ulike gebyrer som beregnes på ulike måter, kan det være vanskelig for en forbruker å gjøre en direkte sammenlikning mellom bankene og institusjonene. Det kan bidra til at konkurransen mellom tilbyderne ikke fungerer godt nok når det gjelder fastsettelsen av gebyr.

Komiteen tviler imidlertid på om det å pålegge banker og finansinstitusjoner å konstruere en "gjennomsnittskunde" er hensiktsmessig for å sikre bedre informasjon om priser på gebyrene. En slik utregning kan virke villedende på en kunde dersom den fraviker gjennomsnittskunden. I et slikt system kan det også

ligge en fare for at bankene vrir sitt gebyrsystem slik at det ser fordelaktig ut for en teoretisk gjennomsnittskunde, men i praksis kan slå uheldig ut for en forbrukerkunde.

Komiteen mener det vil fungere bedre med dagens informasjonsplikt som også inkluderer informasjon om gebyrer knyttet til en kunde og dennes individuelle bruk av tjenestene før noen avtale blir inngått. Dette kan eventuelt kombineres med mer oversiktlige og standardiserte oppsett over størrelsen på gebyrene som skal gis som generell informasjon både til forbrukerkunder og næringslivskunder.

En annen mulighet komiteen ber departementet vurdere er at bankene på kundenes årsoppgaver spesifiserer den enkeltes gebyrprofil, herunder de samlede gebyrer knyttet til minibankuttak, girooverføringer,

vareuttak m.v. Dette vil kunne gi nyttig informasjon og grunnlag for å velge en konkurrerende bank/finansinstitusjon.

Komiteens tilråding

Komiteen viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:48 (2000-2001) - forslag fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal om endringer i finansavtaleloven om innføring av opplysningsplikt for bankene om forventede årlige gebyrutgifter - bifalles ikke.

Oslo, i justiskomiteen, den 5. april 2001

Kristin Krohn Devold
leder

Ane Sofie Tømmerås
ordfører

Jan Simonsen
sekretær

Vedlegg

Brev fra Justis- og politidepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 5. februar 2001

Dok. nr. 8:48 (2000-2001) - forslag fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal om å innføre opplysningsplikt om forventede årlige gebyrutgifter i finansavtaleloven

Jeg viser til brev fra justiskomiteen 20. februar 2001 med vedlagt forslag fra stortingsrepresentant Øystein Djupedal om at Regjeringen utarbeider et forslag om å innføre plikt for finansinstitusjonene til å opplyse om forventede årlige gebyrutgifter. Det fremgår av merknadene til forslaget at dette skal knyttes til en nærmere definert gjennomsnittskunde.

Bankkunder har allerede i dag etter finansavtaleloven krav på utførlig informasjon om gebyrer og andre kostnader ved bruk av bankkonto. Etter finansavtaleloven § 15 annet ledd bokstav b og c skal kunden før kontoavtale inngås, opplyses om kostnader, herunder inkludert gebyrer, ved å opprette, ha, bruke og avvikle bankkontoen. Informasjonsplikten er nærmere utdypet i forskrift 11. februar 2000 nr. 100 om kontoavtaler. En tilsvarende opplysningsplikt gjelder også for brosjyrer og lignende skriftlig markedsføringsmaterieell som institusjonene gir ut. For andre konti enn brukskonti skal banken dessuten gi representative eksempler på effektiv rente som også vil inkludere gebyrer og andre kostnader. Dersom gebyr- og rentesatser endres, har kunden som hovedregel krav på skriftlig varsel to uker i forkant, jf. finansavtaleloven § 19. Kunden skal uansett minst årlig gis opplysninger om rente- og gebyrsatser på de kontotyper som institusjonen tilbyr, jf. finansavtaleloven § 30 første ledd. For lønnskonto og lignende brukskonti skal det hver måned sendes en

kontoutskrift med opplysninger om de gebyrer som har påløpt.

Etter min mening er det neppe hensiktsmessig å pålegge institusjonene ytterligere opplysningsplikt om gjennomsnittlige gebyrkostnader for den enkelte kunde ved bruk av konto i institusjonen. Jeg viser til at gebyrutgiftene vil avhenge av hvilke banktjenester kunden bruker, og på hvilken måte. Aktuelle variabler vil her være antall uttak fra kontoen, på hvilken måte regninger betales, om det er knyttet betalingskort eller kredittkort til kontoen, om det foreligger kontokredittavtale, i hvilken grad kontoen benyttes i utlandet osv. Siden de individuelle variasjonene må antas å være store, synes det å ha liten verdi for kunden å få opplysninger om gjennomsnittlige gebyrkostnader. Det kan også tenkes at gjennomsnittsopplysninger kan virke forledende på kundene nettopp fordi den enkelte kunders bruk avviker fra den fastsatte gjennomsnittskunde.

Mer generelt viser jeg til at den informasjonsplikt institusjonen er pålagt etter finansavtaleloven er omfattende. Det gjelder for kontoavtaler såvel som låne- og kausjonsavtaler. Etter mitt syn bør man også av hensyn til forbrukerne unngå å utvide opplysningsplikten med mindre det er et klart behov for det, fordi man ellers kan risikere at kundene "drukner" i informasjon.

Dersom komiteen skulle vurdere nytten av slike opplysninger på annen måte, vil en slik endring antagelig kunne taes inn ved en endring i forskrift.